

INGEZONDEN.

De redactie behoudt zich voor, ter bevordering van spoedige plaatsing der stukken, zoo noodig eenige bekorting aan te brengen.

INSTELLING VAN EEN NARCOSE-AFDEELING IN DE GROOTERE ZIEKENHUIZEN.

Er gaat den laatsten tijd geen week voorbij, waarin mij niet door pas afgestudeerden het verzoek om een assistentsplaats gedaan wordt. Andere collegae melden hetzelfde. Nu het aantal jonge artsen, dat niet aan den slag komt, zoo groot is en vele specialismen overvuld geraken, lijkt het mij goed toe te overwegen of niet ook voor Nederland de tijd gekomen is, dat zich meer *narcose*-specialisten gaan vestigen. Het vraagstuk heeft verschillende kanten en dit ingezonden stuk heeft geen andere pretentie dan een proefballon te zijn en op- en aanmerkingen uit te lokken.

Zeker zou men de medewerking van alle betrokken instanties noodig hebben en vooral blijken van gemeenschapszin van huisartsen, die tot nu toe bij voorkomende gelegenheden voor een bepaald bedrag narcose geven en van de ziekenhuizen, die de narcose, door zusters verricht, ten behoeve van de instelling laten honoreren.

Het spreekt vanzelf dat men niet onmiddellijk over een voldoende aantal gevormde narcosespecialisten zou kunnen beschikken. Wanneer echter in de groote centra met de opleiding werd begonnen, zou over een jaar een goed begin kunnen worden gemaakt.

Ook van wetenschappelijk standpunt bezien zou de grootere belangstelling voor alle met de anaesthesie samenhangende problemen, die zou volgen, niet anders dan zijn toe te juichen.

Op de uitwerking van het bovengenoemde plan, zoowel wat betreft de gewenschte eigenschappen en opleiding van den aanstaanden narcosespecialist, als de financieele consequenties en te nemen maatregelen door de ziekenhuizen, ga ik niet uitvoerig in.

Groningen.

L. D. EERLAND.

EEN NIEUWE METHODE TER BEPALING VAN DEN BLOEDINGSTIJD.

(Eenige opmerkingen naar aanleiding van het artikel van H. FREUND over Sangostop 1).)

In een onlangs verschenen artikel 2) is door JONGKEES en ondergeteekend voor het bepalen van den bloedingstijd een wijziging in de gebruikelijke methodes beschreven, die onzes inziens eenige voordeelen heeft. Deze methode is ook door JONGKEES gebruikt voor een onderzoek naar de prophylactische waarde van sangostop bij adeno-tonsillotomieën 3).

Het essentiële verschil met de methode van DUKE is, dat wij de bloeding van het open wondbed bestudeerden en niet de bloeding van de diepe steekwond. Bepalende factoren, zooals wondverkleefing, weefselspanning, wisselende huidikte en toevallig aanprikken van grootere vaten, worden aldus vermeden. Onze methode is dan ook zeer constant, geeft gemiddeld een langeren bloedingstijd, wat aan de nauwkeurigheid van vergelijkende bepalingen ten goede komt, en is minder pijnlijk dan de diepe steekwond.

Het is ongemotiveerd, dat FREUND op blz. 273² het gebruik van deze Nederlandsche methode meent te moeten betreuren en wel, „omdat door de aanraking met filtreerpapier stolsels weggeveegd en het wondbed geprikkeld zouden worden”. Dit immers werd juist door ons zorgvuldig vermeden, door, zooals uitdrukkelijk vermeld werd, alleen het bloed van den rand van de oorlel weg te zuigen. Dit wegzuigen wordt

1) H. FREUND: *Ned. Tijdschr. v. Gen.* No. 29, 1940.

2) *The Lancet* No. 6085, 13 April 1940.

3) *Ned. Tijdschr. v. Gen.* No. 38, 1939, blz. 4646.

door ons, evenals door DUKE, alleen verricht om een wetenschappelijk document te verkrijgen, doch is niet essentieel.

De uitkomsten van de bepaling van den bloedingstijd door JONGKEES kunnen dan ook zeker als volkomen betrouwbaar beschouwd worden.

Veeleer is het verwijt van onphysiologische wondprikkeling van toepassing op de door FREUND bewonderde methode van onzen Belgischen collega ROSKAM, die bij het konijn talrijke steekwonden met verschillende oplossingen afspoelde. Het strooperige sangostop zou ten opzichte van andere oplossingen, de bloeding verkorten. Bij den mensch heb ik indertijd (1935) met deze methode geen verkorting kunnen constateeren.

Tot goed begrip dient overwogen te worden, dat JONGKEES bij zijn uitgebreid en nauwkeurig onderzoek alleen bloedings- en stollingstijden vergeleek van normale kinderen, vóór en na de toediening van sangostop. Wanneer er een belangrijke verkorting ware, zou dit zeker, zelfs bij veronderstelling van eenige onnauwkeurigheid, in zijn vergelijkende curves tot uiting moeten komen.

Het ontbreken van een gemiddeld effect bij een groote groep normale kinderen, sluit echter geenszins uit, dat in individueele gevallen sangostop op de bloeding invloed zou kunnen hebben en nog minder wordt hierdoor de waarde van dit middel bij haemophilie en haemorrhagische diathese bestreden.

Moge dit vraagstuk bij deze ziekten in navolging van JONGKEES ook eens bestudeerd worden met de boven vermelde methode voor het bepalen van den bloedingstijd en niet zooals steeds, alleen ten opzichte van den stollingstijd. Op de bloeding komt het immers aan.

H. A. E. VAN DISHOECK.

DE ZIEKTE VAN BESNIER—BOECK EN TUBERKELBACILLEN.

Naar aanleiding van een demonstratie in het Nederlandsch Oogheelkundig Gezelschap door collega prof. WEVE van een patiënt met BOECK's miliair lupoid der conjunctiva en de daarop volgende discussie (blz. 2494, nr. 26 van den loopenden jaargang), waarin onder meer wordt gezegd, dat het virus van deze ziekte niet overentbaar zou zijn op caviae en konijnen, moge ik erop wijzen, dat inderdaad enkele publicaties zijn verschenen, waarin door middel van de cavia een zwakvirulente tuberkelbacil als aetiologisch agens werd aangetoond.

De meest overtuigende publicatie is wel die van BERBLINGER in de *Acta Davosiana*, jaargang 5, nr. 19, 1939. In het door hem vermelde geval toch werden uit hilusklieren van een lijder, door middel van caviae tuberkelbacillen (typus humanus) in zuivere cultuur gekweekt. De patiënt, die aan een intercurrente ziekte was overleden, toonde op verschillende plaatsen, onder meer in de hilusklieren en in de longen, het typische beeld van deze ziekte.

den Haag, Juli 1940.

J. DE MOL VAN OTTERLOO.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

DUITSCHLAND. — Bruiloftsstoffen. *Zeitschr. f. ärztl. Fortbildung* van 15 Mei vestigt de aandacht op een nieuw begrip in de biologie, de *gamonen* (van γαμέω, paren, huwen) welk woord het tijdschrift dan vertaalt met „Hochzeitsstoffe”. Deze worden, gelijk KUHN, MOEWES en JERSCHEL bij een alg (chlamydomonas) hebben kunnen waarnemen, door de in het water zwervende eicellen afgescheiden en lokken de eveneens zwervende zaadcellen. De stoffen behooren tot de carotinoiden. Bij den zeeëgel (arbacia) hebben HARTMANN en SCHARTAU soortgelijke stoffen ontdekt, die tot de naphthochinonkleurstoffen behooren. Pas door